

Hyte-sote-toimintamallien arviointi

Ohje käyttöehdoista ja tekijänoikeuksista palvelun käyttäjille

Sisällys

Johdanto.....	3
Hyte-sote-toimintamallien arvioinnin käyttöehdoista ja tekijänoikeuksista	3
Keskeisiä käsitteitä.....	3
Creative Commons-lisenssi.....	4
Hyte-sote-toimintamallien arvioinnin käyttöehdot	6
Käyttöehtojen kohde.....	6
Käyttöoikeus.....	6
Käyttäjän oikeudet ja velvollisuudet.....	7
Tietosuoja ja tietoturva	8
Immateriaalioikeudet	9
Lähteitä.....	10

Johdanto

Tämä ohje sisältää lisätietoa Suomen parhaiden käytänteiden portaalin eli Hyte-sote-toimintamallien arvioinnin käyttöoikeuksista ja siihen liittyvistä tekijänoikeuksista.

Hyte-sote-toimintamallien arvioinnin sisältää tekijänoikeudellisesti suojattua aineistoa. Tekijänoikeus tarkoittaa tekijän yksinomaista oikeutta määrätä teoksensa käytöstä. (ks. tarkemmin tekijänoikeuslaki 1 luku, Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404)

Tekijänoikeuksiin liittyvät kysymykset koskevat kaikkia käyttäjiä, jotka tuovat näyttöön perustuvan menetelmän tai toimintamallin arviointiin ja/tai hyödyntävät Hyte-sote-toimintamallien arvioinnin tuottamaa aineistoa.

Ohjeen on laatinut THL. Yhteydenotot ja lisätietoa: hytearviointi@thl.fi Käyttöoikeudet ja tekijänoikeudet hyväksytään arviointijärjestelmässä.

Hyte-sote-toimintamallien arvioinnin käyttöehdoista ja tekijänoikeuksista

Keskeisiä käsitteitä

Seuraavaksi esitellään lyhyesti käyttö- ja tekijänoikeuteen liittyviä keskeisiä käsitteitä. Käsitteet esitellään aakkosjärjestyksessä.

Käyttäjä

Käyttäjä viittaa THL:n ylläpitämän Palvelun käyttäjiin:

- a) Hyte-sote-toimintamallien arviointijärjestelmä on käyttöoikeuden hankkineiden käytössä oleva Palvelu, edellyttäen rekisteröitymistä. Palvelun käyttäjiä ovat arviointien toimitus (mm. päätoimittaja, toimittajat ja taittaja), sekä toimintamallien edustajat (toimintamallin tuoteomistaja ja/tai kehittäjät) ja arvioitsijat (THL:n sisäiset ja ulkopuoliset asiantuntijat).
- b) Hyte-sote-toimintamallien arvioinnin verkkopalvelun kohderyhmänä ovat kunnat, hyvinvointialueet ja keskushallinto. Käyttäjiä ovat päättäjät, rahoittajat, asiantuntijat ja ammattilaiset.

Palvelu

Palvelu viittaa tässä THL:n ylläpitämän neljään osapalveluun, joka koskee Hyte-sote-toimintamallien arvioinnin:

- a) Arviointijärjestelmä
- b) Julkaisusarja
- c) Verkkopalvelu
- d) Haku- ja vertailupalvelu
- e) (Suositukset, mahdollisesti tulevaisuudessa)

Palveluntarjoaja

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on Palvelun tarjoaja.

Tekijänoikeus

Tekijänoikeuksista säädetään Tekijänoikeuslaissa (8.7.1961/404). Lailla turvataan tekijän taloudellisia ja moraalisia oikeuksia teokseensa.

Tekijyys on tunnustus luovaan prosessiin osallistumisesta ja osoittaa vastuuta sisällöstä ja tuloksista. Esimerkiksi on tärkeää, että Hyte-sote-toimintamallien arvioinnin lähettänyt henkilö on joko toimintamallista vastaava henkilö tai mukana arviointiprosessissa. Toimintamallien edustajien on hyvä sopia etukäteen kuka lähettää toimintamallin arviointiin ja miten tekijät ilmoitetaan arvioinnin yhteydessä ja arviointiraportissa.

Lisätietoa: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/TENK_suositus_tekijyys.pdf

Creative Commons-lisenssi

Creative Commons (CC) on lisenssi, joka mahdollistaa tekijänoikeuden alaisten töiden jakamisen ja käyttämisen tekijänoikeuslain mukaisesti.

Lähtökohtaisesti CC-lisenssi tarkoittaa, että teosta voi kopioida, muunnella ja käyttää kaupallisesti (muut lait huomioiden), kunhan lisenssin ehtoja seurataan:

- **BY: Alkuperäisen tekijän nimi mainittava**
Jokaisessa CC-lisenssissä on ehto BY, joka tarkoittaa sitä, että alkuperäisen tekijän nimi on aina mainittava, kun teosta hyödynnetään.
- **NC: Ei kaupalliseen käyttöön**
Tekijä voi rajata teoksensa hyödyntämisen vain ei kaupalliseen käyttöön lisäämällä lisenssiinsä rajoitusehdon NC eli "Ei kaupalliseen käyttöön".
- **ND: Ei muutoksia, muunnelmia tai johdannaisteoksia**
Tällä rajoitusehdolla voidaan estää teoksen muuttaminen, muunnelmat tai johdannaisteokset. Teosta voidaan esittää, kopioida ja jakaa vapaasti, mutta käyttämisen on tapahduttava teoksen alkuperäisessä muodossa.
- **SA: Sama lisenssi**
Ehto tarkoittaa sitä, että teosta voidaan vapaasti muokata ja käyttää, mutta tästä teoksesta myöhemmin syntyvät työt on annettava jatkokäyttöön samoin ehdoin kuin alkuperäinen teos. Eli syntyvässä työssä on oltava samanlainen CC-lisenssi kuin alkuperäisessä teoksessa.

Näiden rajoitusehtojen lisäksi on aina muistettava kunnioittaa tekijän moraalisia oikeuksia, eli teosta ei missään tapauksessa saa käyttää tekijää loukkaavalla tavalla. Creative Commonsiin voi tutustua yksityiskohtaisemmin englanniksi

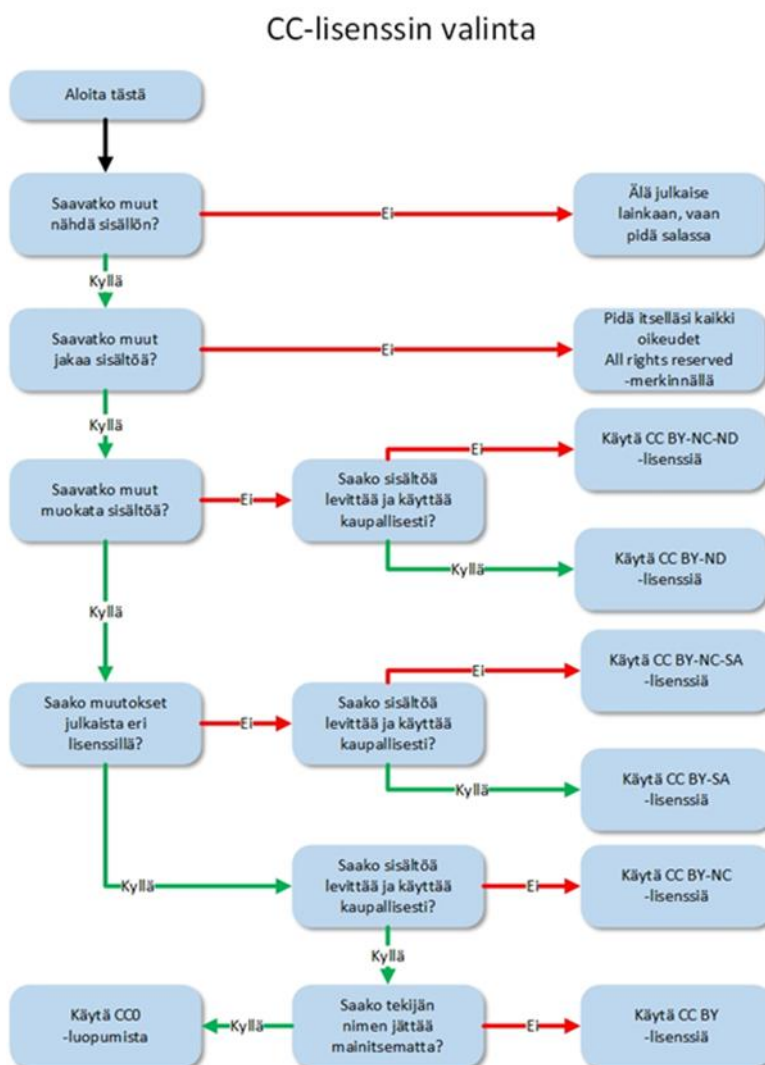
<https://creativecommons.org/share-your-work/cclicenses/> ja suomeksi

<https://creativecommons.fi/lisenssit/>

Miten valitsen Creative Commons-lisenssin?

Omaan käyttötarkoitukseen sopivan Creative Commons -lisenssin voi helpoiten löytää hyödyntämällä [lisenssinvalitsinta](#). Lisenssiehtoja yhdistelemällä voi määritellä oman teoksen käyttöoikeudet omaan tilanteeseen sopivalla tavalla.

Creative Commons -lisenssin käyttäminen ei edellytä rekisteröintiä tai lupaa. Voit lisätä tiedon valitusta lisenssistä oman teoksesi yhteyteen. Lisenssinvalitsimella voi määritellä, miten sinut tullaan mainitsemaan teoksen tekijänä.

Kuva 1: Creative Commons -lisenssinvalinta prosessikaaviona kuvion pohjana [Tarmo Toikkasen luoma kuva, 2014, CC0](#). (Lähde: <https://libguides.lut.fi/tekijanoikeudet/cc-lisenssit> haettu 6.2.2025)

Lisätietoa CC-lisenssin valinnasta:

Tarmo Toikkanen (2015). Näin lisäät CC-lisenssin aineistoosi. Creative Commons Suomi. Aalto yliopisto. Video: <https://creativecommons.fi/valitse/> (haettu 6.2.2025)
License chooser (englanniksi): <https://chooser-beta.creativecommons.org/>

Hyte-sote-toimintamallien arvioinnin käyttöehdot

Näillä käyttöehdoilla sovitaan Palvelun ja sen tietojen käytöstä. Käyttäessään Palvelua Käyttäjä hyväksyy nämä käyttöehdot ja sitoutuu noudattamaan niitä.

Käyttöehtojen kohde

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ylläpitää Hyte-sote-toimintamallien arviointia (Palvelu). Palvelu viittaa viiteen osapalveluun: a) arviointijärjestelmään, b) julkaisusarjaan, c) verkkopalveluun, d) haku- ja vertailupalveluun, ja e) suositukset. Arviointijärjestelmä edellyttää rekisteröitymistä, muut ovat kaikille avoimia Palveluita.

Arviointijärjestelmä

Arviointijärjestelmä on käyttöoikeuden hankkineiden (jäljempänä "Käyttäjä") käytössä oleva Palvelu. Käyttöoikeuden arviointijärjestelmän käyttöön saa rekisteröitymällä palveluun.

Julkaisusarja

Arvioinneista julkaistaan arviointiraportti Hyte-sote-toimintamallien julkaisusarjassa, Julkarissa. Arviointiraportti sisältää toimintamallin edustajan laatiman kuvauksen toimintamallista ja arvioinnin yhteenvetäjän laatiman yhteenvedon vertaisarvioinnista.

Verkkosivut

Verkkosivulla on linkki arviointiraporttiin, jota tekijänoikeus koskee.

Haku- ja vertailupalvelu

Haku- ja vertailupalvelu on kaikille avoin Palvelu, joka tuottaa vertaisarvioitua ja yhteismitallista tietoa näyttöön perustuvien menetelmien vaikuttavuudesta hyvinvoinnin, terveyden, turvallisuuden, yhdenvertaisuuden, ja kestäväen kehityksen edistämiseksi.

Suosituks

Haku- ja vertailupalvelusta tuotetaan suosituksia vaikuttavista näyttöön perustuvista menetelmistä (esim. tiivistelmät, graafit, taulukot, kartat).

Käyttöoikeus

Käyttäjä ei saa muita oikeuksia Palveluun kuin näillä käyttöehdoilla hänelle nimenomaisesti myönnetään.

Kaikki oikeudet Palveluun ja sen tietokantojen sisältöön kuuluvat THL:lle tai sen yhteistyökumppaneille. Tekijänoikeuksista ja muista immateriaalioikeuksista sovitaan erikseen.

Käyttöoikeus on tarkoitettu henkilökohtaisesti Käyttäjälle. Käyttäjä ei saa luovuttaa Käyttöoikeutta kolmannelle taholle miltään osin edes väliaikaisesti.

Käyttöoikeuden haltija on organisaatio tai yritys, joka voi luovuttaa käyttöön oikeuttavan käyttäjätunnuksen tai salasanan työntekijöilleen. Käyttäjätunnuksen ja salasanan luovuttaminen ulkopuolisille on ehdottomasti kielletty.

Palvelu on tarkoitettu vain informatiivisiin tarkoituksiin ja suunnattu kansalliseen ja kansainväliseen käyttöön, ellei erikseen ole nimenomaisesti muuta sovittu tai ilmoitettu.

THL myöntää Käyttäjälle oikeuden katsella aineistoja ja ladata aineistojaan Palveluun ja Palvelun sisältämiä aineistoja sekä tulostaa niitä.

Käyttäjän oikeudet ja velvollisuudet

Käyttäjä sitoutuu käyttämään Palvelua kulloinkin voimassa olevien Käyttöehtojen, mahdollisten muiden sopimusehtojen sekä sovellettavien lakien ja muiden säädösten sekä hyvän tavan mukaisesti.

Käyttäjä vastaa rajoituksetta kaikesta Käyttöehtojen, mahdollisten muiden sopimusehtojen, lain tai hyvän tavan vastaisesta Palvelun käytöstä Palveluntarjoajalle, muille käyttäjille ja kolmansille osapuolille aiheuttamastaan vahingosta täysimääräisesti.

Käyttäjä sitoutuu olemaan käyttämättä Palvelua:

- 1) mihinkään toimintaan, joka vaikeuttaa toisten käyttäjien mahdollisuutta käyttää Palvelua tai joka haittaa taikka estää muutoin Palvelun käyttämistä,
- 2) roskapostin tai muun luvattoman tietoliikenteen välittämiseen;
- 3) otsikkotietojen väärentämiseen tai tunnisteiden käsittelyyn tavalla, jolla pyritään peittämään Palvelun kautta välitetyn sisällön alkuperä;
- 4) muiden käyttäjien henkilötietojen keräämiseen tai tallentamiseen ilman kyseisten käyttäjien nimenomaista lupaa.

Lähehtämällä materiaalia Palveluntarjoajan palvelimille Palvelun välityksellä käyttäjä hyväksyy ja vahvistaa sen, että:

- 1) käyttäjä on toteuttanut kohtuulliset toimenpiteet ennen aineiston lähettämistä aineiston mahdollisesti sisältämien virusten tai muiden haitallisten ominaisuuksien löytämiseksi ja tuhoamiseksi;
- 2) käyttäjän lähettämä aineisto ei ole laitonta, loukkaavaa, uhkaavaa, siveetöntä, halventavaa tai muuten julkaistavaksi kelpaamatonta;
- 3) aineisto on käyttäjän omaa tai käyttäjällä on rajoitukseton oikeus antaa aineisto THL:lle, ja että THL voi julkaista aineiston maksutta ja/tai sisällyttää aineiston tai sen sisältämän osan palveluihinsa ilman maksuvelvollisuutta tai muita vastuita. CC-lisenssiehdoissa voi olla muita rajoituksia ja ne on tuotava ennen arviointiin hyväksymistä esille; ja
- 4) käyttäjä ei esitä lähettämäänsä aineistoon perustuvia vaateita Palveluntarjoajaa kohtaan ja käyttäjä sitoutuu vastaamaan Palveluntarjoajalle mahdollisesti aiheutuvista kuluista, jotka syntyvät sellaisista toimenpiteistä, joihin kolmas osapuoli

ryhtyy kyseisen Käyttäjän toimittaman aineiston perusteella Palveluntarjoajaa tai sen edustajia kohtaan.

Käyttäjä on velvollinen huolehtimaan henkilökohtaisen käyttäjätunnuksen ja salasanan salassapidosta. Käyttäjä vastaa kaikista hänen käyttäjätunnuksellaan tehdyistä toimista.

Tietosuoja ja tietoturva

Palveluntarjoaja pyrkii tarjoamaan Palvelun riskitasoa vastaavaa tietoturvan tasoa noudattaen. Käyttäjä ymmärtää, ettei internet ole kaikilta osin täysin tietoturvallinen.

Käyttäjällä ei ole oikeutta käyttää mitään Palvelun toimintaa häiritsemään pystyviä laitteita tai ohjelmia, suorittaa toimia, jotka rasittavat Palvelun rakennetta merkittävästi (esimerkiksi suorittaa massapostituksia), tai häiritä tai käsitellä Palvelun ohjelmistoja ja toimintoja. Tällaisia kiellettyjä toimia ovat muun muassa viruksia, ajastettuja häiriöohjelmia tai muuta sivuston ohjelmalliseen rakenteeseen vaikuttamaan pystyviä osia sisältävän aineiston sijoittaminen Palveluun.

Mikäli Käyttäjä välittää Palvelun kautta THL:lle henkilötietoja, käyttäjän tulee antaa itsestään oikeat tiedot. Käyttäjän ei tule välittää Palveluntarjoajalle mitään **luottamuksellisia tietoja** Palvelun välityksellä. Käyttäjä hyväksyy, ettei käyttäjän ja hänen puolestaan toimivien henkilöiden Palveluntarjoajalle Palvelun kautta välittämiä tietoja tai aineistoa pidetä luottamuksellisena tai oikeuksilla suojattuina.

Tietosuojaselosteessa lisätietoa käyttäjien henkilötietojen käsittelystä:

<https://www.innokyla.fi/fi/rekisteri-ja-tietosuojaseloste>

Immateriaalioikeudet

Palvelu ja sen sisältämä aineisto sisältävät tekijänoikeuslakien ja kansainvälisten tekijänoikeussopimusten tarkoittamaa, tekijänoikeudellisesti suojattua aineistoa.

Luovuttaessaan tai tallentaessaan Palvelun tarkoituksen mukaista aineistoa Palveluun, käyttäjä takaa, että aineiston luovuttaminen tai tallentaminen on sallittua ja minulla tai edustamallani organisaatiolla on oikeudet aineiston luovuttamiseen Palveluun.

Valitse yksi vaihtoehto. Tekijänoikeuden omistajana tai haltijana annan muille Palvelun käyttäjille oikeuden käyttää tekijänoikeuden alaista aineistoa seuraavasti.

- Ei valintaa
- CC BY-NC 4.0. Lisenssin avulla annat luvan jakaa, kopioida aineistoa ja levittää sitä edelleen missä tahansa välineessä ja muodossa. Lisäksi annat luvan muunnella ja muokata aineistoa sekä luoda sen pohjalta uusia aineistoja, muuten kuin kaupallisissa tarkoituksissa. Käyttäjien on mainittava lähde asianmukaisesti, tarjottava linkki lisenssiin sekä merkittävät muutokset.
- CC BY 4.0. Lisenssillä annat luvan jakaa, kopioida aineistoa ja levittää sitä edelleen missä tahansa välineessä ja muodossa. Lisäksi annat luvan muunnella ja muokata aineistoa sekä luoda sen pohjalta uusia aineistoja. Käyttäjän on mainittava lähde asianmukaisesti, tarjottava linkki lisenssiin sekä merkittävät muutokset. Lisenssi mahdollistaa aineiston kaupallisen käytön.
- CC BY-SA 4.0. Lisenssillä annat luvan jakaa, kopioida aineistoa ja levittää sitä edelleen missä tahansa välineessä ja muodossa. Lisäksi annat luvan muunnella ja muokata aineistoa sekä luoda sen pohjalta uusia aineistoja, samoilla lisenssiehdoilla eteenpäin. Käyttäjien on mainittava lähde asianmukaisesti, tarjottava linkki lisenssiin sekä merkittävät muutokset. Lisenssi mahdollistaa aineiston kaupallisen käytön.

THL ei myönnä käyttäjälle mitään suoria tai epäsuoria oikeuksia mihinkään immateriaalioikeuksiin Palvelun käytön myötä. Mikäli Palvelun luonteesta tai sen käyttöehdoista ei muuta nimenomaisesti ilmene, Palvelun sisällön tai osan tallentaminen, julkaiseminen, jäljentäminen tai jakelu ilman oikeuksienomistajan etukäteislupaa tai vastoin lisenssiehtoja, ei ole sallittua.

Käyttäjällä on oikeus ottaa tekstilainauksia ja käyttää niitä laatimissaan asiakirjoissa voimassa olevan lainsäädännön ja hyvän tieteellisen tavan mukaisesti ja tarkoituksen edellyttämässä laajuudessa. Esimerkiksi:

- Kaikkiin materiaaleihin tulee viitata asianmukaisesti, merkitsemällä lähdeviite.
- Hyte-sote-toimintamallien julkaisusarjan arviointiraportteihin tulee viitata asianmukaisesti, merkitsemällä lähdeviite.

Muilla käyttäjillä ei ole oikeutta kopioida tai saattaa yleisön saataviin Palvelun kautta saatavilla olevaa teosta tai muuta Palvelun sisältöä laajemmin kuin edellä on sallittu. Esimerkiksi:

- Jos Käyttäjä haluaa viitata omilla verkkosivuillaan tai muussa asiayhteydessä Hyte-sote-toimintamalli-julkaisusarjassa julkaistuun arviointiraporttiin, siihen tulee viitata merkitsemällä lähdeviite ja linkki Julkariin ko. Toimintamallin arviointiraportin sivulle.

Lähteitä

Suomen tekijänoikeuslaki <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404>

Tietoa lisensseistä: <https://creativecommons.fi/lisenssit/>

Creative Commons <https://creativecommons.org/>

Wiki Creative Commons Org:

https://wiki.creativecommons.org/wiki/considerations_for_licensors_and_licensees

Tarmo Toikkanen (2015). Näin lisää CC-lisenssin aineistoosi. Creative Commons Suomi. Aalto yliopisto. Video: <https://creativecommons.fi/valitse/> (haettu 6.2.2025)